

TRANSFORM'

PER CONVIURE

Unitat didàctica

Segon cicle
de **PRIMÀRIA**

Edat recomendada 8-10 anys

Durada

- 1 sessió de **40-50 minuts**
- Mitja sessió de **25 minuts**

Objectius

- 1** Treballar el dret a l'educació com la clau per mitigar els discursos d'odi i resoldre conflictes.
- 2** Conèixer diferents realitats de discursos d'odi sota una mirada global.
- 3** Generar consciències crítiques.
- 4** Realitzar una activitat de sensibilització i prevenció.
- 5** Fomentar la responsabilitat individual i col·lectiva.

Competències clau que es treballen

Recollides al Reial decret 95/2022, d'1 de febrer, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'Educació Primària:

- Competència en comunicació lingüística.
- Competència digital.
- Competència personal, social i d'aprendre a aprendre.
- Competència ciutadana.
- Competència emprenedora.
- Competència en consciència i expressió cultural.

Context i justificació

Enguany, des de la Campanya Mundial per l'Educació (CME) i la Setmana d'Acció Mundial per l'Educació (SAME), volem posar el focus en l'educació formal i no formal, **per identificar les causes i possibles conseqüències del discurs d'odi**, així com processos per desconstruir pensaments i narratives violentes i construir-ne d'altres prosocials i transformadores, al mateix temps

que desenvolupar habilitats necessàries per a la convivència en la pluralitat. En aquest context, **L'Educació Transformadora per a la Ciutadania Global (ETCG)** és clau per fer front a la incitació a l'odi i avançar cap a societats pacífiques, justes i inclusives que possibilitin l'assoliment dels següents Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS):

ODS 4 Garantir una **educació inclusiva, equitativa i de qualitat** i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a totes les persones.

ODS 10 **Reduir la desigualtat** en i entre els països.

ODS 16 Promoure **societats justes, pacífiques i inclusives**.

Els centres educatius, l'educació formal i la no formal són espais clau per prevenir, mitigar i eliminar el discurs d'odi i els conflictes. El professorat i les persones monitores hi juguen un paper crucial per promoure societats inclusives. Abans de començar, és important aprofundir en el concepte de discurs d'odi, i cal esmentar que avui dia no existeix una definició consensuada de què és.

Des de la **Campanya Mundial de l'Educació** ens sumem a la definició del discurs d'odi que l'entén com qualsevol forma d'expressió que difon, incita, promou i justifica l'odi racial (cultural, religió i/o de procedència), aporofòbia, discapacitat, masclisme, salut mental, diversitat sexual i de gènere, o altres formes d'odi sorgides de la intolerància i que socaven la democràcia, l'estabilitat social, la pau i la cohesió/diversitat cultural i el pluralisme (basada en la definició de la Xarxa de Recerca en Comunicació Comunitària, Alternativa i Participativa. RICCAP, d.a. 2016, i de Nacions Unides).

Defensem que l'ETCG és la clau per promoure i construir societats inclusives a través de la tolerància, l'acceptació de les diferències i diversitats que ens enriqueixen i fan que les nostres societats siguin més democràtiques i garanteixin més drets per a tothom. Esperem que, fruit d'aquest treball, es redueixin les diferències i discrepàncies en els posicionaments respecte a discursos d'odi i es fomentin espais segurs, pacifistes i inclusius.

Al llarg dels materials que aniràs treballant amb el teu alumnat trobaràs eines que detecten, prevenen i resolen aquest odi i els seus impactes, així com informació sobre les possibles causes que el generen. Tot això de manera dinàmica, adaptada al cicle educatiu i als temps.

Ens sembla fonamental la reflexió impulsada des dels espais formals i no formals de l'educació que ens permet conèixer la reflexió, el sentiment i el parer que tenen els nens i nenes sobre la temàtica.

Us animem a conèixer i motivar-vos amb aquesta proposta, que inclou diferents dinàmiques, jocs, activitats i recursos que fareu vostres, com ho feu sempre.

Des de la CME apostem per una educació que transformi aquests discursos d'odi que generen dany tant a persones individuals com a grups socials a través d'una mirada crítica i global que, a més de trobar-ne les causes, ens en mostri les seves conseqüències. Trencar amb aquests discursos ens sembla el camí a seguir per construir un món més just, humà i sostenible. Cada pas que fem ens acosta més a aconseguir-ho.

Durada: 1 sessió de 40-50 minuts (el professorat i les persones monitores l'adaptaran a la durada de les sessions del seu centre educatiu o el seu espai de treball).

Materials: Còmic imprès; còmic en versió digital; antifàços.

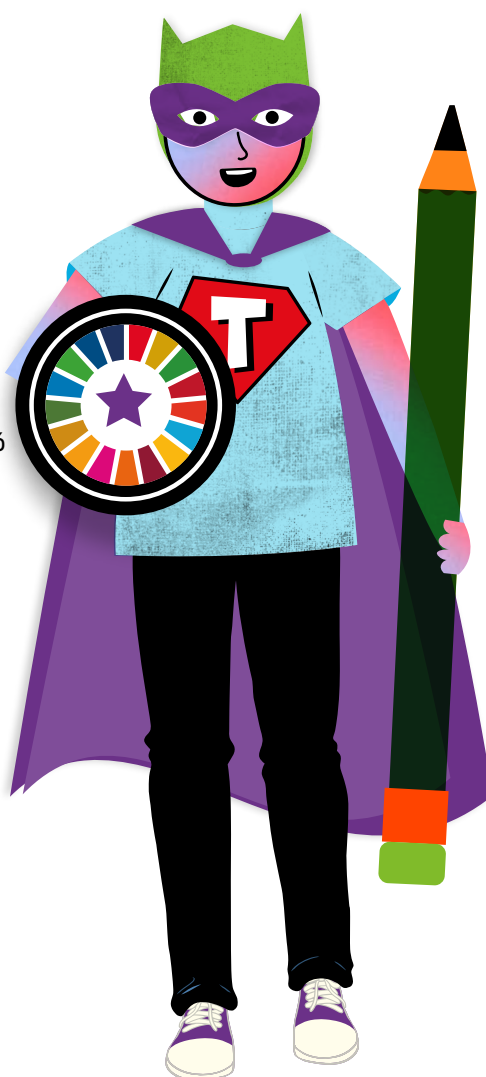
Desenvolupament de la sessió

Per començar amb aquesta dinàmica la primera cosa que farà el professorat i/o les persones monitores serà dividir l'alumnat en grups. El nombre d'integrants per grup dependrà del nombre d'alumnes en total, però el més eficient és que aquests grups estiguin formats per 4-5 persones.

El professorat i/o les persones monitores lliuraran en paper i de manera aleatòria a cada grup un dels **tres còmics** (els trobaràs a l'annex 1). Aquests **representen diferents situacions en què s'observen discursos d'odi, situacions de rebuig i conflictes per diferents raons**. Si vols treballar una situació que no hi aparegui reflectida, anima't a crear-la o truca'ns i la treballarem de forma conjunta. El primer còmic està relacionat amb l'odi cap a la diversitat corporal, el segon cap a la diversitat cultural i el tercer relacionat amb el ciberassetjament. Es lliuren els còmics i tot seguit algú apareix projectat a la pissarra de classe amb ganes de presentar-se i explicar-nos una cosa molt important.

↳ **Nota:** Si no disposes d'un projector a l'aula pots llegir-lo directament a partir d'aquest material o imprimir el full i penjar-lo en un lloc visible:

¡HOLA!
SOC
EN SÚPER **T**

TENIA MOLTES
GANES DE
CONÈIXER-VOS

Soc un personatge molt especial i, com qualsevol superheroïna i superheroï, tinc uns superpoders que consisteixen a detectar els discursos d'odi i els conflictes, a més de resoldre'ls.

La **T** del meu nom serveix per canviar situacions globals com les que podreu veure als següents còmics, i així aconseguir un món més just i sostenible per a totes les persones a tot arreu.

És el moment de llegir els còmics (annex 1), treballar-hi i reflexionar-hi. Es deixa a l'alumnat un total de 15 minuts per fer-ho.

Una vegada l'alumnat ha llegit els còmics, se'ls entregarà el superregal portat expressament per en Súper T, que els ajudarà a transformar aquestes situacions d'odi i rebuig, i a potenciar l'acceptació de les diferències i la resolució pacífica de conflictes. El regal és l'antifaç (annex 2) preparat per imprimir i lliurar-ne un a cada persona.

Anima l'alumnat que es col·loqui l'antifaç per donar més joc i credibilitat. Cal permetre que si algú no vol posar-se'l no ho faci.

Un cop posat l'antifaç poderàs reflexionar sobre quins actes i paraules canviariem.

- Per quins els canviariem? Amb aquest canvi què aconseguirem?
- Com actuaríem per resoldre el conflicte?
- I com evitem que n'hi hagi més?
- Com se sent qui rep aquestes paraules?

Tot això s'haurà de redactar a l'espai en blanc sota cada vinyeta.

Per treballar a fons aquests còmics i les situacions de rebuig, conflicte i odi que hi apareixen, plantejarem a l'alumnat les següents preguntes de reflexió. Si necessites material de suport per detectar aquestes situacions fes servir el detectòmetre (annex 3).

Per poder plasmar tot aquest treball es lliurarà a cada grup un full en blanc on podran fer les seves anotacions de reflexió sobre la història, i posteriorment redactaran la història però canviant la situació conflictiva que s'ha desenvolupat per una sense conflicte ni discursos d'odi. Que deixin volar la seva imaginació i els seus poders transformadors escrivint tot el que se'ls ocorre.

© Dani López

CÒMIC 1 Preguntes per a la reflexió

La idea aquí és reflexionar sobre el fet que **totes les persones som diferents** i no hem de jutjar l'aspecte físic de ningú ni utilitzar un tret corporal com a motiu de burla. No hi ha dues persones iguals i les diferències són el que ens fan úniques i diverses, i ens enriqueixen.

- Què veus a la vinyeta?
- Què et suggereix la situació?
- Alguna vegada has viscut una cosa semblant? Com va ser? Quin paper vas jugar tu en la situació?
- T'has deixat portar per algú rient-te dels altres?
- Com podem resoldre aquesta situació?
- Canviaries alguna cosa? Quina?
- Se t'acut alguna pregunta més? No dubtis a afegir-la i compartir-la per treballar-la. Si necessites material de suport per detectar aquestes situacions fes servir el detectòmetre que et deixem a l'annex 3.

Possibles solucions per a aquesta història

(més dins el resolventor, annex 4):

- 1 Canviar la disposició de les taules (en semicercle, en forma d'U).
- 2 Parlar en privat amb la persona de manera respectuosa (dient-li, per exemple: "T'importaria que ens canviem el lloc perquè puguem veure millor la pissarra?").
- 3 Consultar al professorat i demanar-li ajuda per buscar una solució i mediar en el "conflicte".

CÒMIC 2 Preguntes per a la reflexió

La idea aquí és reflexionar sobre **les dificultats viscudes pels qui pertanyen a cultures i llengües diferents** de la que tenim, i la importància de la comunicació i l'apropament a aquestes cultures. Mai sabem el que està passant l'altra persona, i en lloc de jutjar els comportaments de la resta hauríem d'intentar entendre'ls i contribuir a resoldre les seves dificultats en la mesura que sigui possible.

El paper de l'**empatia** aquí és molt important, així que treballar aquest sentiment serà fonamental per poder posar-nos en la pell dels qui pateixen discriminacions i entendre els seus sentiments, ja que només així podrem transformar la situació d'una forma òptima i objectiva.

- Què veus a la vinyeta? Què et suggereix la situació?
- Alguna vegada has viscut una cosa semblant? Com va ser? Quin paper vas jugar tu en la situació?
- T'has deixat portar per algú rient-te dels altres?
- Com podem resoldre aquesta situació?
- Canviaries alguna cosa? Quina?
- Se t'acut alguna pregunta més? No dubtis a afegir-la i compartir-la per treballar-la. Si necessites material de suport per detectar aquestes situacions fes servir el detectòmetre que et deixem a l'annex 3.

Possibles solucions per a aquesta història (més dins el resolventor, annex 4):

- 1** Nomenar una figura de secretaria en el grup que vagi prenent notes de les idees del grup perquè sigui més fàcil traduir posteriorment.
- 2** Treballar sempre en parella amb qui no coneix bé l'idioma, de manera que es faciliti l'aprenentatge

entre companys.

3 Encarregar les tasques que requereixin menys comprensió de l'idioma a qui encara està aprenent a comunicar-se.

4 Passar més temps amb qui experimenta dificultats a l'hora de comunicar-se per ajudar-lo a aprendre i facilitar-li la comprensió i l'adaptació.

5 Establir la norma dels 5 minuts. Cada 5 minuts parar i preguntar si pot seguir la velocitat de la conversa i, en cas que s'hagi perdut, explicar detingudament utilitzant paraules senzilles.

6 Comunicar al professorat les dificultats experimentades perquè ajudi el grup a resoldre-les i pugui tenir-les en compte a l'hora d'avaluar.

7 Potser és una bona oportunitat per convertir-nos en referents i buscar un espai per ensenyar a qui no coneix l'idioma, i fins i tot començar a aprendre'n el seu... El saber no ocupa lloc!

CÒMIC 3 Preguntes per a la reflexió

La idea aquí és reflexionar sobre les **crítiques a internet, el ciberassetjament, i sobre com mai hem de jutjar ningú o criticar**, ni amagar-nos darrere d'una pantalla per ferir algú.

Hem de ser conscients de l'efecte que tenen les nostres paraules en les altres persones i la importància de comunicar-nos de manera assertiva i des del respecte. A més, volem analitzar què senten les persones que pateixen crítiques i ciberassetjament, i pensar en què podem fer per evitar aquest problema.

- Què veus en la vinyeta?
- Què et suggereix la situació?
- Alguna vegada has viscut una cosa semblant? Com va ser? Quin paper vas jugar tu en la situació?
- T'has deixat portar per algú rient-te dels altres?
- Com podem resoldre aquesta situació?
- Canviaries alguna cosa? Quina?
- Se t'acut alguna pregunta més? No dubtis a afegir-la i compartir-la per treballar-la. Si necessites material de suport per detectar aquestes situacions fes servir el detectòmetre que et deixem a l'annex 3.

Possibles solucions per a aquesta història

(més dins el resolventor, annex 4):

- 1 Bloquejar el compte que envia missatges d'odi.
- 2 Informar una persona adulta de la situació (professorat, família...).
- 3 No reaccionar impulsivament davant el ciberatac.

4 Expressar com ens fa sentir l'amenaça i emparar-se en algú de confiança.

5 Guardar evidències, no eliminar les proves.

6 Aprendre sobre seguretat en línia i tenir el control sobre la nostra privacitat.

7 Utilitzar aplicacions que permetin revisió de persones adultes.

➤ **És important** traslladar a tot l'alumnat amb qui estàs treballant que aquests antifàços o que el fet de convertir-nos en Súper T no només permet canviar situacions com la treballada durant aquesta sessió, sinó que a més permet que ens sensibilitzem per les causes i conseqüències de les injustícies i desigualtats que existeixen a la ciutadania global. Que tinguem capacitat crítica i transformadora per aconseguir un món més just i sostenible, on viure amb dignitat i en pau.

En aquest cas ens centrem en els discursos d'odi però **la T d'en Súper T els acompanyarà davant qualsevol injustícia. #Tdonapoders**

Durada: Mitja sessió de 25 minuts (el professorat i les persones monitores l'adaptaran a la durada de les sessions del seu centre educatiu o el seu espai de treball).

Materials: antifacs; bafarades en blanc; *photocall*.

Desenvolupament de la sessió

Cada grup exposarà en plenari les solucions proposades per transformar la situació del còmic. El professorat donarà suport a les aportacions de l'alumnat completant-les amb idees pròpies o amb les facilitades al resolventor (annex 4).

Un cop que s'hagin compartit les solucions i s'hagi realitzat una reflexió final sobre la dinàmica, el grup resumirà el que ha après durant la sessió en 4-5 paraules que, segons el seu criteri, defineixin la **bona convivència**. Aquestes paraules s'escriuran en una bafarada en blanc (annex 5). Poden anar totes en una mateixa bafarada, o cada bafarada contenir només una paraula.

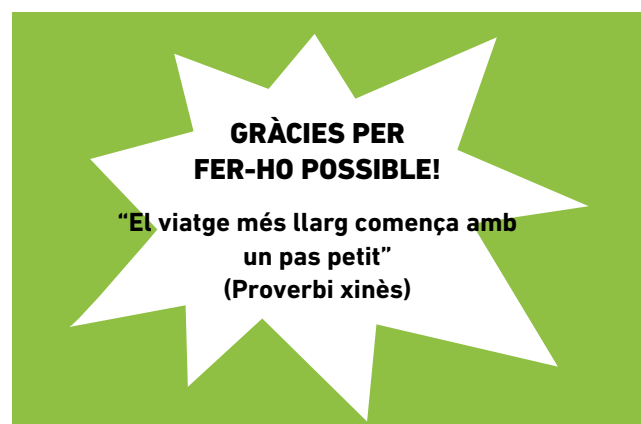
Tanquem l'activitat amb el següent missatge:

SUPER T'S

Ja tenim tot el que cal per canviar el món i transformar-lo en un de més just, igualitari, pacífic i sostenible, on totes les persones del món visquin amb respecte i felices. Ara només falta que t'empoderis i facis tot el que puguis per aconseguir-ho. No oblidis que el teu superantifaç et dota dels poders necessaris per posar fi als conflictes i als discursos d'odi.

Finalment, es faran una foto al *photocall* amb l'antifaç d'en Súper T. Recomanem que les bafarades siguin accessibles per poder portar-les a l'acte central més endavant i compartir-les amb la resta d'alumnat.

➡ **Sugeriment:** Pots compartir les fotos que es facin en xarxes socials amb l'etiqueta **#Tdonapoders** i etiquetar-nos perquè es conegui el treball que estem realitzant i es pugui gaudir de les imatges.

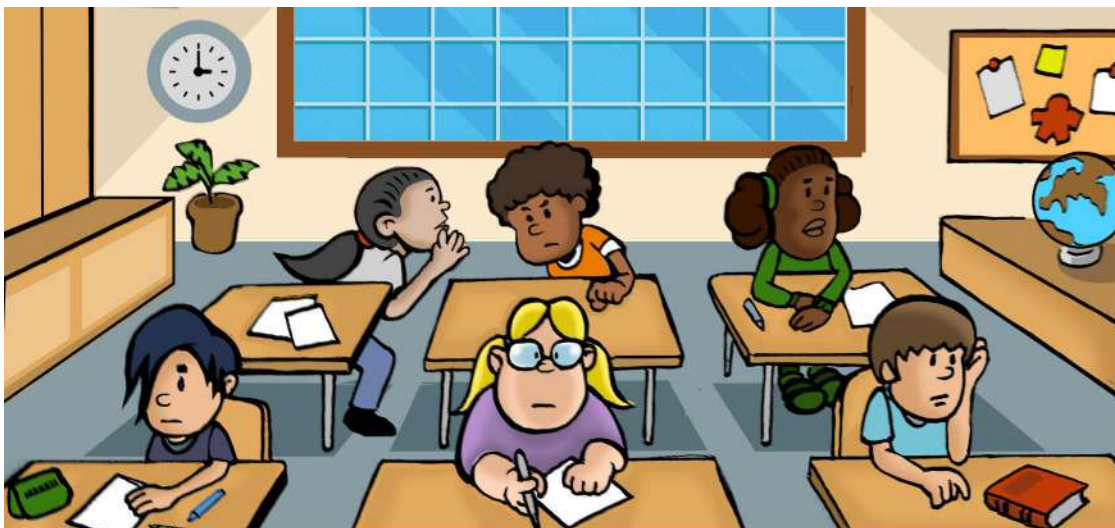

ANNEX 1

per imprimir

Còmic 1

© Dani López

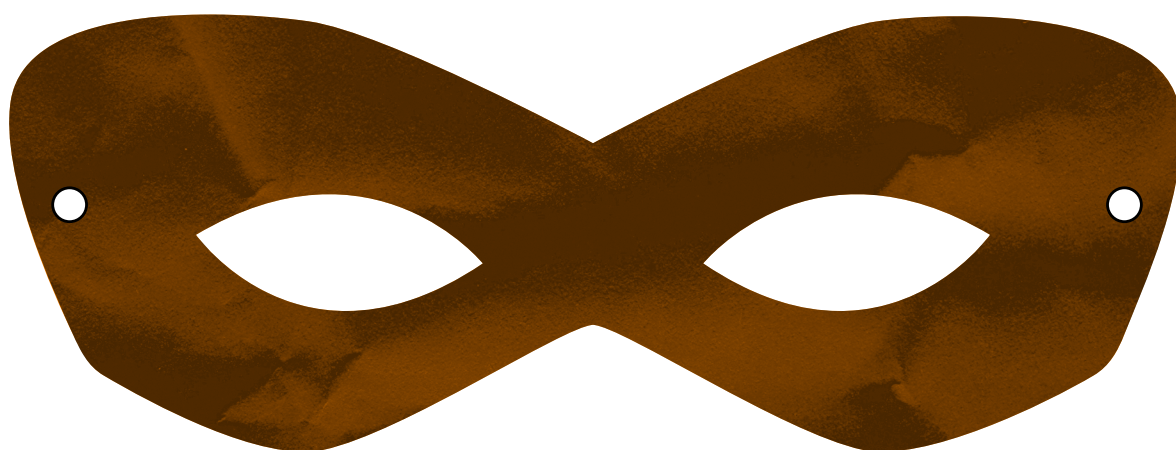

ANNEX 2

Antifaç

per retallar

ANNEX 3

per imprimir

El detectòmetre

Com reconèixer i detectar el discurs d'odi/conflicte?

- ✓ No dona valor a una persona o grup social
- ✓ Tracta com un objecte la persona o grup social
- ✓ No respecta la persona o grup social
- ✓ Conté insults, conceptes negatius i/o menyspreus
- ✓ Conté un judici de valor negatiu
- ✓ Busca fer mal o fer sentir malament la persona o grup
- ✓ És reiteratiu
- ✓ Promou menyspreu i discriminació
- ✓ Té un impacte negatiu
- ✓ Genera violència
- ✓ Justifica bromes i violència
- ✓ Es basa en rumors o notícies falses
- ✓ Es construeix des de les metàfores i/o ironies
- ✓ Incita a la segregació i/o polarització
- ✓ No es basa en evidències
- ✓ Fomenta el rebuig cap a una persona o grup social
- ✓ Es viralitza fàcilment a les xarxes socials
- ✓ ...

*Afegeix totes les frases que consideris i necessitis i crea el teu propi detectòmetre.

ANNEX 4

per imprimir

El resolventor

Pistes per resoldre i actuar contra l'odi/conflicte

- ✓ Utilitzar el diàleg
- ✓ Fomentar una bona convivència
- ✓ Donar valor a qualsevol informació
- ✓ Demanar ajuda o comunicar el problema a algú de confiança
- ✓ Acudir al protocol del teu centre educatiu o institucions de la teva comunitat
- ✓ Crear espais segurs i íntims per dialogar
- ✓ Treballar el tema a l'aula
- ✓ Donar veu a la persona o al grup que el pateix
- ✓ Donar veu a la persona o grup que el genera
- ✓ No ocultar la realitat
- ✓ Impartir formació en discursos d'odi al professorat
- ✓ Subratllar l'atractiu de qui fa el bé
- ✓ Treballar amb situacions que s'ajustin a l'entorn i als problemes reals
- ✓ Teixir una cultura de respecte
- ✓ Treballar amb empatia. Pregunta'ls com se senten o com se sentirien en una situació similar
- ✓ Crear o sumar-te a una campanya i mobilitzar-te en contra dels discursos d'odi
- ✓ Demanar a qui et representi políticament que legisli enfront de discursos d'odi
- ✓ No difondre un discurs d'odi a la xarxa
- ✓ Davant un discurs d'odi, contrasta i informa-te'n
- ✓ Quan alguna cosa et creï incomodat, expressa-ho amb respecte
- ✓ ...

*Afegeix totes les frases que consideris i necessitis i crea el teu **propri resolventor**.

ANNEX 5

Bafarades buides

per imprimir
i retallar

SAME 2024

SAME 2024

SAME 2024

ANNEX 6

Autorització

RECORDEU QUE per poder publicar i compartir les imatges, vídeos o altres materials on apareix l'alumnat del vostre centre educatiu és imprescindible comptar amb els permisos adequats de les mares/pares/tutors o representants legals segons són coneixedors que les imatges seran difoses per la Campanya Mundial per l'Educació a través de les seves xarxes socials i a través dels canals de les entitats associades a la campanya.

Per poder difondre i alçar les vostres veus des dels comptes en XXSS de la Campanya Mundial per l'Educació (Facebook, Instagram, Twitter, Flickr, la pàgina web o els mitjans de comunicació) dedicades a la difusió de la SAME i la lluita pel compliment de l'ODS 4, com a meta principal, us animem a:

Compartir els materials i les fotos a la web i/o XXSS dels vostres centres i espais educatius, etiquetant la CME Espanya (aquí sota el llistat dels comptes de la CME). Des de la CME Espanya podrem donar-los major difusió i arribar així a més ciutadania.

També podeu compartir-ho amb la CME Espanya enviant el material a **comunicacion@cme-espana.org**. Al correu us demanem que incloeu la informació bàsica:

- El nom de centre/espai educatiu:
- Els que hi han participat (Grau/Grup/Classe):
- Data i el lloc (localitat, municipi, CCAA):

Important, al correu, si us plau, incloeu el següent paràgraf:

"[ENTITAT], com a participant de les activitats realitzades en el marc de la Campanya Mundial per l'Educació, autoritza el tractament de les imatges i cedeix els drets d'explotació de les mateixes a les entitats que integren la Campanya Mundial per l'Educació (CME) que es comparteixin a través d'aquest correu. La finalitat del tractament és donar a conèixer o promocionar la CME, així com fer difusió de la imatge, la veu i els materials dels participants a través de qualsevol dels mitjans o canals de comunicació de les entitats que integren la CME. Pot exercir els drets d'accés, rectificació, supressió, oposició o altres per correu electrònic a dataprotection@educo.org i consultar la política de privacitat a <https://cme-espana.org/politica-de-privacidad/>. La [ENTITAT] garanteix que compta amb els permisos pertinents de les mares/pares/tutors/representants legals de les nenes, nens i adolescents objecte del tractament de dades personals i imatges per a la seva cessió a les entitats membre de la CME."

He llegit i accepto. Signatura i segell: .....

Campaña Mundial por la
EDUCACIÓN
Coalición española www.cme-espana.org